

Overser traumer hos FLYGTNINGE

Behandlingskrævende krigstraumer bliver alt for sjældent opdaget, når flygtninge rykker ud fra asylcentre til kommunerne. Fagfolk efterlyser bedre og tidligere screening, hvis gruppen skal leve op til regeringens mål og komme hurtigere i arbejde.

I december 2014 annoncerede Integrationsministeriet en ny pulje ”til indsats for traumatiserede flygtningefamilier.” Godt fem mio. kr. har ministeriet afsat til projektet, og et af målene med millionbevillingen er ifølge ansøgningsbeskrivelsen at få udviklet screeningsværktøjer, der styrker jobkonsulenter og andre kommunale fagpersoner i at opdage traumer hos flygtninge.

Et skridt frem ...

I samme åndedrag besluttede Københavns Kommune nemlig at lukke en af landets mest specialiserede afdelinger i traumeudredning hos flygtninge. *Helbredsafklarende Team* bestod af et hold af psykolog- og lægefaglige medarbejdere, der gennem årene har udredt flere end 800 flygtninge og indvandrere med krigstraumer, som det ikke er lykkedes kommunens jobkonsulenter at få i arbejde. Målgruppen var de mest traumatiserede flygtninge, der typisk har flere psykiske lidelser – fx angst, depression, søvnbesvær og kroniske smerter.

Teamet blev lukket, selv om der ifølge Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har været udtrykt stor tilfredshed med den indsats, der er ydet i forhold til målgruppen. Ifølge kommunen skyldes lukningen ”forvaltningens nuværende økonomiske rammer”, som det fremgår i et brev fra forvaltningen til Dansk Psykolog Forening.

Teamet beskrives som et fremragende tilbud, fordi medarbejderne tegnede et komplet billede af borgerens psykiske, fysiske og

FLYGTNINGE MED TRAUMER

Ifølge Integrationsministeriets 'Traumeundersøgelse' kan mellem 30.000 og 40.000 flygtninge i Danmark have traumer. Statens Institut for Folkesundhed skønner, at 30 procent af de flygtninge, der kommer til Danmark, er traumatiserede. Behandlingscentret Oasis vurderer, at op mod 60 procent af alle nyankomne flygtninge går rundt med et behandlingskrævende krigstraume.

Udlændingestyrelsen forventer, at Danmark vil modtage 20.000 asylansøgere i løbet af 2015. 12.000 vil ifølge styrelsens egen prognose få asyl og blive visiteret til boligplacering i kommunerne.

sociale forhold. Holdets anbefalinger har hjulpet jobkonsulenterne til at skruer det optimale job- eller uddannelsesforløb sammen til borgeren.

Erling Groth fra Dignity, Dansk Institut mod Tortur, mener også, det kan give god mening, at kommunerne arbejder på at få flygtninge hurtigere ud på arbejdsmarkedet end i dag, sådan som statsministeren lagde op til i sin nytårstale.

- For nogle kan det være rigtigt at komme hurtigt i arbejde, så de føler, at de gør nytte. Men et alt for enøjet fokus på beskæftigelse kan føre til, at der ikke bliver sorteret mellem dem, der har en forholdsvis "god" baggrund og dem, der har været udsat for meget voldsomme begivenheder, siger han.

Sawsan Pedersen, vejleder på et af Københavns Kommunes aktivitetscentre, er blandt dem, der savner teamets fagligt stærke anbefalinger:

- De identificerede problemer, som vi i jobcentret ikke får øje på, og udredningerne sparede mig for en masse ekstra arbejde. Jeg undrer mig over, at landets øvrige kommuner ikke har kopieret modellen for længst.

For få tilbud

Foreløbig må flygtninge kigge langt efter den slags tilbud i Danmark. Det viser den såkaldte 'Traumeundersøgelse' fra 2013, der konkluderer, at hovedparten af landets kommuner ikke gør en særlig ind-

sats for at opspore flygtninge med traumer. I rapporten svarer tre ud af fire, at kommunernes tilbud "i ringe grad" eller "slet ikke" dækker traumatiserede flygtningefamiliers behov.

Tilsvarende viser rapporten 'Helbred og integration', som blev udarbejdet til Integrationsministeriet i 2009, at færre end 15 procent af de syge flygtninge og indvandrere på kontanthjælp får udarbejdet en sundhedsundersøgelse af deres kommune.

David Oehlenschläger, afdelingsleder og psykolog hos Dignity, er en af de fagfolk, der til daglig kæmper med kommunernes upræcise helbredsbeskrivelser af traumatiserede flygtninge. Han efterlyser derfor mere specialiserede kompetencer i kommunerne.

- Traumatiserede flygtninge er en svær målgruppe. Hvis man ikke er trænet i at se deres problemer, risikerer man at tegne et upræcist billede af, hvilke helbredsproblemer de har, og hvor meget de er i stand til rent arbejds- og sprogmæssigt. Sættes den rigtige indsats ikke i gang fra starten, kan det forværre deres tilstand yderligere, siger David Oehlenschläger.

- Det er problematisk, når en sagsbehandler skal træffe beslutning om, hvorvidt en flygtning har behov for behandling eller en social indsats i forhold til personens familie, arbejdsmuligheder osv., siger David Oehlenschläger.

Også hos Oasis, som er et af landets største private behandlingscentre for traumatiserede flygtninge, tager man dagligt i mod flygtninge, som ikke har modtaget behandling for krigstraumer. >

Færre end 15 procent af de syge flygtninge og indvandrere på kontanthjælp får udarbejdet en sundhedsundersøgelse af deres kommune.

Det kan spænde ben for deres arbejdsmuligheder, forklarer behandlingsleder og psykolog Erling Groth.

- Vi oplever, at mange traumatiserede flygtninge ikke søger behandling og måske heller ikke modtager forslag om at gå i behandling. De bekymrer sig først og fremmest om at tjene penge og blive integreret, siger han.

Erling Groth påpeger, at nyankomne flygtninge ofte ikke har lyst til at tale om deres oplevelser, fordi de er bange for at få det værre.

- Vi møder en del, der har været i Danmark i mere end ti år, og som ikke har været i stand til at lære dansk og har isoleret sig fra det danske samfund på grund af deres traumer, siger han.

Erling Groth mener, det kan give god mening, at kommunerne arbejder på at få flygtninge hurtigere ud på arbejdsmarkedet, sådan som statsministeren lagde op til i sin nytårstale.

- For nogle kan det være rigtigt at komme hurtigt i arbejde, så de føler, at de gør nytte. Men et alt for enøjet fokus på beskæftigelse kan føre til, at der ikke bliver sorteret mellem dem, der har en forholdsvis ”god” baggrund og dem, der har været udsat for meget voldsomme begivenheder, siger han.

Men han understreger, at det kræver en større indsats end den, der lægges for dagen i kommunerne i dag.

Ikke klaret i et snuptag

Ifølge Dansk Psykolog Forenings formand, Eva Secher Mathiasen, bør især visitationen til det såkaldte integrationsprogram skærpes, hvis flygtninge skal hurtigere i beskæftigelse.

- De flygtninge, der går rundt med ubehandlede krigstraumer eller andre psykiske lidelser, er måske ikke i stand til at begynde på sprogundervisning eller arbejde, sådan som integrationsprogrammet kræver. De kan have brug for terapi eller anden behandling, og det skal visitationsprocessen afklare, siger hun.

Hos Kommunernes Landsforening, KL, erkender man, at indsatsen over for flygtninge kan forbedres, men ifølge chefkonsulent i KL

Birger Mortensen, bevæger kommunerne sig i den rigtige retning. Tidligere var det fx ikke påkrævet, at kommunerne tilbød et helbredstjek til nyankomne flygtninge efter tre måneder, men det kræver loven i dag, siger han.

Ifølge integrationsloven skal kommunen tilbyde nyankomne flygtninge ”en generel helbredsmæssig vurdering” inden for tre måneder. Men der stilles ikke krav om, at lægen er specialiseret i udredning af krigstraumer og psykiske lidelser som PTSD, og i praksis er det langt fra alle, der får tilbudt helbredstjekket. Det viser en ny undersøgelse foretaget af analysefirmaet LG Insight for Ugebrevet A4, der konkluderer, at færre end halvdelen af landets kommuner tilbyder den påkrævede helbedsvurdering hos en læge inden for de tre måneder.

Birger Mortensen mener ikke, der findes en snuptagsløsning på problemet, fordi traumatiserede flygtninges situationer ofte er meget komplekse. KL ser først og fremmest et behov for en mere samlet tværfaglig udredning af flygtninge, hvor en helbedsvurdering kun er en del af pakken.

- Traumebehandling handler ikke kun om selve behandlingsindsatsen, men også om, hvordan man tilrettelægger danskundervisningen og de beskæftigelsesrettede tilbud til gruppen, siger han. Begge dele indgår i det såkaldte integrationsprogram, som flygtninge skal gennemgå, hvis de ikke vil miste retten til kontanthjælp.

- På sprogcentrene, der varetager undervisningen af flygtninge, er der stor opmærksomhed på, at undervisningen skal ske i forudsigelige rammer, så flygtninge med traumer ikke bliver stresset unødvendigt. De skal også have mulighed for at træde uden for klasselokalet, hvis de føler sig for pressede i undervisningen, siger Birger Mortensen. ■

*Henning Due, pressekonsulent
hed@dp.dk*